Comhairle an
Aontais Eorpaigh

An Bhruiséil, 13 Samhain 2023
(OR. en)

15151/23

SOC 743
EMPL 530
EDUC 421
ECOFIN 1143

NÓTA

ó:	An Uachtaránacht
chuig:	Coiste na mBuanionadaithe/An Chomhairle
Ábhar:	An Seimeastar Eorpach 2024: An chómhargáil ghlas - Díospóireacht bheartais

Gheobhaidh na toscaireachtaí, i gceangal leis seo, nóta stiúrtha ón Uachtaránacht maidir leis an ábhar thuasluaite, d'fhonn ullmhú don díospóireacht bheartais a thionólfar sa Chomhairle (EPSCO) an 27 Samhain 2023.

An Seimeastar Eorpach 2024: An chómhargáil ghlas

Díospóireacht bheartais

NÓTA TREORACH DON PHLÉ
'Cómhargáil ghlas le haghaidh aistriú glas cóir'

Is saincheisteanna lárnacha anois iad dícharbónú an gheilleagair, éifeachtúlacht fuinnimh, an geilleagar ciorclach agus, ar bhonn níos ginearálta, an t-athrú aeráide, ar chlár oibre polaitiúil an Aontais Eorpaigh agus a Bhallstát. Is léir sin ón gComhaontú Glas don Eoraip agus ó na tionscnaimh éagsúla laistigh de — mar shampla an pacáiste *Oiriúnach do 55* — a rannchuidíonn leis aeráidneodracht a bhaint amach faoi 2050, mar a leagtar amach sa Dlí Aeráide Eorpach, agus na hathchóirithe agus na hinfheistíochtaí lena dtacaítear leis an aistriú glas, lena n-áirítear *REPowerEU* agus na pleananna náisiúnta téarnaimh agus athléimneachta i gcomhthéacs chistí *NextGenerationEU*.

Is é an t-aistriú cóir i dtreo na haeráidneodrachta príomhdhúshlán ár linne agus is dúshlán leathan é, a bhfuil tionchar aige ar go leor réimsí, lena n-áirítear gnóthaí saothair agus sóisialta. Ní féidir le fostaíocht fheabhsaithe, dálaí oibre cuibhiúla agus cosaint an chomhshaoil a bheith in iomaíocht lena chéile. Os a choinne sin, tá siad fite fuaite ina chéile, comhlánaíonn siad a chéile agus tá siad mar bhonn le clár oibre coiteann chun freastal ar dhea-bhail na sochaí agus ar riachtanais cuideachtaí agus oibrithe. Ní mór an Comhaontú Glas don Eoraip agus an ghníomhaíocht i dtreo Aontas Sóisialta a bheith curtha in iúl go cuí agus tairbheach don dá thaobh ar gach leibhéal. Aithnítear i gColún Eorpach na gCeart Sóisialta freisin a thábhachtaí atá an t-aistriú glas agus a thionchar ar chearta sóisialta agus ar dhúshláin fostaíochta.

Cruthaíonn an t-aistriú glas idir dheiseanna agus dúshláin i ndáil le fostaíocht agus dálaí oibre, agus beidh tionchar níos mó acu sin sna blianta amach romhainn. Mar is amhlaidh i réimsí eile, ní mór ról lárnach a bheith ag an idirphlé sóisialta idir na hinstitiúidí Eorpacha, rialtais agus comhpháirtithe sóisialta trasearnála agus earnála maidir le beartais chomhshaoil agus fuinnimh a shainiú agus a chur chun feidhme; ina theannta sin, ar bhonn níos ginearálta, ní mór ról a bheith ag na beartais uile a bhaineann leis an aistriú glas, mar gheall ar a dtionchar ar fhostaíocht agus ar dhálaí oibre.

Ar an gcúis sin, i Moladh ón gComhairle an 16 Meitheamh 2022 maidir le haistriú cóir i dtreo na haeráidneodrachta a áirithiú, lena bhféachtar le hathmhachnamh a dhéanamh ar thionchair shocheacnamaíocha an aistrithe ghlais, iarradh ar na Ballstáit pacáistí beart a ghlacadh agus a chur chun feidhme chun aistriú cóir a chur chun cinn i ndlúthchomhar leis na comhpháirtithe sóisialta. Go háirithe, meastar go bhfuil na pacáistí beartais cinntitheach maidir le gníomhaíochtaí a fhorbairt chun tacú leis na daoine, na hearnálacha agus na críocha is mó a dtéann an t-aistriú glas i bhfeidhm orthu. Is fíor sin go háirithe i gcomhthéacs ina bhfuil beartais shóisialta chun aghaidh a thabhairt ar an aistriú fuinnimh fós ag céim an-luath i bhformhór na mBallstát, agus tá an t-idirphlé sóisialta ríthábhachtach chun go bhforbrófar go héifeachtach iad.

Mar a luadh sa Teachtaireacht ón gCoimisiún an 25 Eanáir 2023 dar teideal 'An t-idirphlé sóisialta a neartú san Aontas Eorpach: leas a bhaint as a chumas iomlán chun aistrithe córa a bhainistiú', is den ríthábhacht idirphlé sóisialta fóinteach agus cómhargáil éifeachtach a bheith ann chun réitigh chóra a shainaithint atá comhroinnte ag gnólachtaí agus ceardchumainn chun aistriú cóir chuig geilleagar dícharbónaithe a spreagadh agus chun Eoraip ghlas shóisialta a chur chun cinn.

Thairis sin, ní mór do na Ballstáit timpeallacht chumasúcháin a áirithiú le haghaidh idirphlé sóisialta déphháirteach agus trípháirteach, lena n-áirítear cómhargáil ar gach leibhéal, lena n-áirítear rannphháirtíocht na gcomhpháirtithe sóisialta ar bhealach córasach fóinteach tráthúil, agus beartais fostaíochta agus shóisialta agus, i gcás inarb ábhartha, beartais eacnamaíocha agus beartais phoiblí eile á gceapadh agus á gcur chun feidhme, lena n-áirítear i gcomhthéacs an tSeimeastair Eorpaigh.

Ag an Seisiún Iomlánach de Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa an 14 Meitheamh 2023, glacadh Tuairim dar teideal 'An chómhargáil ghlas: dea- chleachtais agus an bealach chun cinn'[1].

Sa Tuairim seo, sonraíonn CESE nach 'mór na modhanna cuí a bheith ag gnólachtaí agus ag oibrithe má tá siad chun bheith páirteach in iarrachtaí chun tacú le cosaint an chomhshaoil agus chun an t-athrú aeráide a chomhrac'. Agus urraim á tabhairt do ról an chaidrimh thionsclaíoch náisiúnta agus do neamhspleáchas na gcomhpháirtithe sóisialta, is bealach é an chómhargáil ghlas a chur chun cinn chun aird a thabhairt ar an aistriú glas.

1 https://www.eesc.europa.eu/ga/our-work/opinions-information-reports/opinions/green-collective-bargaining

Measann CESE go dtagraíonn an plé ar shaincheisteanna comhshaoil i gcomhthéacs na cómhargála do chlásail inchaibidle — mar a léirítear sna samplaí sna foscríbhinní a ghabhann leis an Tuairim thuas — idir na comhpháirtithe sóisialta i gcomhthéacs comhaontuithe comhchoiteanna a bhfuil tionchar díreach agus indíreach acu ar an gcomhshaol. Féadfaidh na clásail sin, i measc nithe eile, na nithe seo a leanas a chumhdach:

(a) an tionchar atá ag gníomhaíocht ghnó ar an gcomhshaol.

(b) oibrithe a chosaint ar éifeachtaí an athraithe comhshaoil agus aeráide.

(c) tionchar an aistrithe ghlais ar ghníomhaíocht ghnó ó thaobh eagrú na hoibre, athruithe ar phróifílí gairmiúla agus scileanna oibrithe de.

(d) faireachán inmheánach ar chur chun feidhme na gcoinníollacha atá i bpointí (a), (b), agus (c).

I measc na gconclúidí agus na moltaí eile atá sa Tuairim, iarrann CESE ar an Aontas agus ar na Ballstáit leanúint de thuilleadh tacaíochta a thabhairt do ghníomhaíochtaí agus do thionscnaimh a spreagfaidh cuideachtaí agus oibrithe dul in oiriúint don aistriú glas, agus breithniú a dhéanamh, i measc bearta eile, mar choincheap, ar fhostaithe tarmligthe a ghníomhódh mar ionadaithe aistrithe comhshaoil nó mar phointí teagmhála maidir le saincheisteanna a bhaineann leis an aistriú comhshaoil agus éiceolaíochta san ionaid oibre.

Ar an leibhéal trasearnála Eorpach, tugadh aghaidh ar an aistriú glas agus ar na dúshláin a ghabhann leis i saol na hoibre, mar shampla, sa Ráiteas ó Chomhpháirtithe Sóisialta na hEorpa an 30 Bealtaine 2017 maidir le leas a bhaint as an acmhainneacht a bhaineann leis an ngeilleagar a ghlasú chun poist a chruthú[2], nó i Moltaí an 9 Nollaig 2021 maidir leis an ngeilleagar ciorclach faoi chuimsiú an idirphlé shóisialta[3].

D'ainneoin na dtionscnamh thuasluaite, d'fhéadfaí ról an idirphlé shóisialta agus na cómhargála maidir le haistriú cóir glas a bhainistiú agus a áirithiú a neartú a thuilleadh.

---

[2] https://www.businesseurope.eu/sites/buseur/files/media/position_papers/social/2017-05-30_european_social_partners_statement_on_greening_economy_for_jobs_creation.pdf

[3] https://resourcecentre.etuc.org/sites/default/files/2021-11/Final%20report%20circular%20ecenomy_Recommendations_v3_0.pdf

I bhfianaise roinnt comhaontuithe atá ann cheana i roinnt earnálacha agus cuideachtaí Eorpacha, a luaitear sa Tuairim thuasluaite ó CESE, is gá bogadh i dtreo cómhargáil ghlas ina bhfuil ról suntasach ag na comhpháirtithe sóisialta, ar leibhéil éagsúla margála, maidir le cuideachtaí a dhéanamh níos inbhuanaithe, níos athléimní agus níos táirgiúla, agus a bheith fréamhaithe in obair chuibhiúil.

D'fhéadfadh an t-ábhar a leanas a bheith sa chómhargáil ghlas:

- tionchar an aistrithe ghlais ar an bhfostaíocht agus ar chomhtháthú críochach agus sóisialta;
- poist ghlasa a chruthú;
- aistrithe idir earnálacha éagsúla gníomhaíochta agus an sciliú agus an t-athsciliú oibrithe is gá;
- soghluaisteacht i gcathracha chun rochtain a fháil ar ionaid oibre;
- éifeachtúlacht fuinnimh i ngníomhaíocht tháirgiúil agus sa soláthar oibre;
- oibrithe a chur ar an eolas agus dul i gcomhairle leo trí ionadaithe a cheapadh maidir leis an aistriú glas nó trína rannpháirtíocht i gcoistí speisialaithe;
- oiliúint chomhshaoil a chur ar pháirtithe caibidlíochta na gcomhaontuithe comhchoiteanna.

Ba cheart aghaidh a thabhairt ar na saincheisteanna sin uile ó thaobh na hinscne de.

Ina theannta sin, is fiú machnamh a dhéanamh ar ról na cómhargála i ndáil le dálaí oibre córa a chruthú agus rioscaí ceirde a chosc i bhfianaise an athraithe aeráide, mar shampla cásanna teochtaí foircneacha nó feiniméin eile drochaimsire, i bhfianaise an mhórthionchair atá acu ar shláinte agus ar shábháilteacht oibrithe.

Ar deireadh, is féidir leis an gcómhargáil ghlas a bheith ina hionstraim oiriúnach chun daonlathas níos fearr a chur chun cinn ag an obair agus, ag an am céanna, ligean don Chomhaontú Glas don Eoraip agus don Aontas Sóisialta a chéile a chomhlánú, agus na cuspóirí a leagtar amach i gColún na gCeart Sóisialta á gcur san áireamh freisin.

Sa chomhthéacs sin, iarrtar ar na hairí tuairimí maidir leis na ceisteanna a leanas a phlé:

- Conas is féidir leis an gcómhargáil tacú leis an gcomhrac i gcoinne an athraithe aeráide, an inbhuanaitheacht chomhshaoil a mhéadú agus tacú le haistriú cóir i dtreo na haeráidneodrachta? An bhfuil aon taithí agus dea-chleachtais a fuarthas le déanaí maidir leis an gcómhargáil ghlas i do Bhallstát?

- Agus neamhspleáchas na gcomhpháirtithe sóisialta á urramú, cad iad na bearta a d'fhéadfadh an tAontas, na Ballstáit agus na comhpháirtithe sóisialta féin a dhéanamh chun an chómhargáil ghlas a chur chun cinn? Cén ról a d'fhéadfadh an Seimeastar Eorpach a imirt?